

Նխաից յետոյ տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր հացկերոյթ, ուր նոյնպէս խօսեցին տաք ճառեր՝ երգելով, որ այսուհետեւ երբեք չեն կրկնուի անցեալի մոռալ օրերը:

Նման հաւաստիացումներ սկսեցին հասնել և ուրիշ շրջաններից: Մարտի սկզբին կառավարութիւնը ստացաւ հետեւեալ դիմումը. «Մենք՝ Օրգով, Բարբար և այլ քրդական գիւղերի ներկայացուցիչներս այսօր ներկայանալով Իգլիբի բանակի հրամանատար Սեպուհին՝ յայտնում ենք ձեզ, որ պարտաւոր ենք սրտանց ընդունել Հայաստանի Հանրապետութեան հպատակութիւնը և որպէսզի այդ լինի Արարատի ստորոտի բոլոր գիւղերի կողմից, մեզ մնում է խորհրդակցել թէ նրանց և թէ մեր ցեղապետների հետ: Եթէ նոյնիսկ նրանք չհամաձայնեն, մենք նորէն ենթարկուելու ենք, թէկուզ առանց նրանց համաձայնութեան: Աւդալ Մառո Օղլի, Մառո Խազի Կանրո Օղլի, Հասո Սիբաշ Օղլի, Մամադ Խազի Օղլի, Ալօ Խամալի Օղլի, Դաւրիշ Արա Օղլի, Ուսուֆ Մարո Օղլի»:

Մարտ 15-ին նման բազմաստորագիր դիմում եկաւ Չըլդերի շրջանի մահմետականներից, իսկ ապր. 25-ին Արդահանի մահմետականների ներկայացուցիչներից, որոնք բողոքում էին Ազրբէջանի գործակալների սաղբանքների դէմ:

Նոյն օրերին կառավարութիւնը «հաւատարիմ հպատակութեան» դիմումներ ստացաւ և Միջագետքի եղիղիներից ու ասորիներից, որոնք ցանկութիւն էին յայտնում տեղափոխել Հայաստան:

*

Շատ ժամանակ չանցած, շուտով պարզեց Կարսի դէպքերի շուրջ ազրբէջանցիների հանած աղմուկի իսկական դրդապատճառը. մարդիկ նոր դէպքեր էին պատրաստում Ղարաբաղում, և անհրաժեշտ էր հասարակութեան ուշադրութիւնը ուրիշ կողմ դարձնել:

Պէտք է նկատել, որ օգոստ. 22-ի համաձայնութիւնը էական փոփոխութիւն չմտցրեց Ղարաբաղի դրութեան մէջ, ինչպէս և նոյեմբեր 23-ի համաձայնութիւնը չփոխեց Չանդեզուրի վիճակը: Նոյեմբ. 23-ից յետոյ էր, որ, ինչպէս տեսանք, զանդեզուրցիք մաքրեցին Օխչի ու Գեղւայ ձորերը:

Նոյեմբերի վերջերին Չանդեզուրում Ա. Շահմազեանին փոխարինեց Ս. Մելիք-Եօլչեանը, որպէս քաղաքացիական մասի կոմիսար, իսկ զինուորական մասը ենթարկեց զօր. Ղազարեանին: Սրանց դալով՝ Չանդեզուրը ձեւականօրէն էլ կազմակերպեց իբրև Հայաստանի մաս: Քաղաքացիական իշխանութիւնը ամփոփեց վարիչների խորհրդի ձեռքում՝ Ս. Մելիք-Եօլչեանի նախագահութեամբ: Շրջանը բաժանեց 2 գաւառի. 1) Բուն Չանդեզուր, Տաթև, Դարբաս, Սիսիան՝ Չանդեզուրի գաւառ անունով, 2) Ղափան, Բաղարբերդ—Գեղւայ ձոր, Արևիք և Գողթն՝ Կապար Գողթ անունով: Զինուորական տեսակէտից շրջանը բաժանեց 3 մասի. 1) Սիսեան՝ հրամանատար Պ. Տէր-Դաւթեան, 2) Կապարգողթ՝ հրամանատար Գ. Նժդեհ և 3) Չանդեզուր: Իւրաքանչիւր շրջանի հրամանատարութեան կից կազմեց զինուորա-